

PODPORA DUŠEVNEMU ZDRAVJU

Spoštovani!

Učitelji, ki se dnevno srečujete z učenci ali posameznim učencem, imate priložnost, da pri njih opazite spremembe, ki lahko nakazujejo, da so v stiski. Nekateri med njimi vas izberejo za zaupno osebo in vam povedo, kaj doživljajo, s čem se soočajo. Drugi se umaknejo in molče trpijo. Mnogi pa na različne načine stiske pozunanijo in so lahko v odnosu do sošolcev in učiteljev težje vodljivi in potrebujejo več vaše pozornosti in dejavne prisotnosti.

Da bi bili učencem, ki pomoč potrebujejo, učinkovitejša opora, je pomembno, da ste informirani o morebitnih vzrokih in posledicah različnih težav na področju duševnega zdravja. Pomembno je, da pridobivate veščine, ki vam omogočajo tudi kakovostno vodenje pogovora tako z učenci kot s starši in sodelavci. V primeru, ko opazite, da so težave učenca kompleksne in morebiti presegajo vaše zmožnosti ali strokovno znanje ali se v njihovo razreševanje morajo vključiti tudi drugi strokovnjaki, je pomembno, da k **sodelovanju povabite svetovalno službo**. Skupaj boste razmislili, kdo vse je še pomemben pri razreševanju učenčeve stiske (drugi učitelji, vodstvo, zunanje institucije) in načrtovali program pomoči.

Pri vodenju učencev in nudenju opore je pomembno, da ravnate odgovorno znotraj **strokovnih in etičnih načel**. Med slednjimi izpostavimo **načelo zaupnosti**, ki »vključuje obvezo strokovnih delavcev k **poklicni molčečnosti**, zavezo, da zasebnih in osebnih podatkov o učencu, starših ne razkrivamo brez njihove privolitve. Gre za moralno in pravno dolžnost strokovnjaka, pri čemer pa obstajajo izjemne situacije, ko je kršitev zaupnosti nujna.« (prijeno po V. Poštuvan, 2023)

Od načela zaupnosti je treba odstopiti, ko je ogroženo življenje učenca, ko je ogroženo življenje druge osebe, ko se izvaja nasilje / zloraba učenca, ko je le-ta vpleten v posedovanje drog. Načelo zaupnosti ni več zavezujoče tudi v primerih, ko obstaja utemeljena verjetnost povzročitve večje družbene in materialne škode in s tem povezane splošne nevarnosti. V teh primerih se obrnite na šolsko svetovalno službo ali ravnatelja šole, poskrbite, da v opisanih okoliščinah ne delujete sami in ne obljublajte učencu, da boste ohranjali skrivnost(i), ki jih morate sporočiti pristojnim osebam in institucijam.

Skladno z zapisanim je pomembno, da premišljeno izbirate, s kom, kaj, kje in koliko se pogovarjate o učencu, katere informacije so tiste, ki jih smete deliti z vsemi in katere ne. Poskrbite, da se ne pogovarjate o njihovih stiskah na hodnikih in drugih javnih prostorih.

Učitelji ste tisti, ki s svojo skrbnostjo in odzivnostjo ujamete učenca v mrežo podpore in pomoči. Naj ta skrb ne preneha. Pomembno pa je, da poiščite in sprejmite pomoč tudi zase, ko jo potrebujete. **V sodelovanju s svetovalno službo in le-ta z vami ste lahko močnejši, le skupaj lahko zavarujemo več posameznikov, učencev, ki potrebujejo oporo odraslih.**

Hvala, ker si k temu prizadevate skupaj z nami.

Viri:

- Kovnecija o otrokovih pravicah. Dosegljivo: <https://www.varuh-rs.si/pravni-temelji-cp/ozn-organizacija-zdruzenih-narodov/konvencija-o-otrok-ovih-pravicah/>
- V. Poštuvan, M. Čerče. 2024. Psiholog v dilemi. Dosegljivo: <https://www.hippocampus.si/ISBN/978-961-293-275-6.pdf>
- http://www.dps.si/wp-content/uploads/2018/06/KPE_2018.pdf
- Društvo psihologov Slovenije. (2018). Kodeks poklicne etike psihologov Slovenije. http://www.dps.si/wp-content/uploads/2018/06/KPE_2018.pdf